

PRZEDWYNIKOWY SZACUNEK GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH

Wyniki szacunku przedwynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodnich w 2004 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory zbóż ogółem szacuje się na 29,0 mln t, tj. o 24,1% więcej od ubiegłorocznych; w tym zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 26,5 mln t, tj. o 23,6% więcej od uzyskanych w 2003 r.,
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na około 1,5 mln t, tj. o 88,2% więcej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory ziemniaków ocenia się na 13,7 mln t, tj. na poziomie zbiorów uzyskanych w 2003 r.,
- zbiory buraków cukrowych szacuje się na 12,0 mln t, tj. o 2,2% więcej od ubiegłorocznych,
- zbiory warzyw gruntowych ocenia się na 4,8 mln t, tj. o 7,7% więcej niż w roku ubiegłym,
- zbiory owoców z drzew szacuje się na 2,9 mln t, tj. o 1,5% więcej niż w 2003 r.,
- zbiory owoców jagodowych szacuje się na 0,5 mln t, tj. 16,4% więcej niż w roku ubiegłym.

¹⁾Informacja zawiera wyniki drugiego w br. tzw. przedwynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, II pokosu traw łąkowych, warzyw i owoców, opracowane na podstawie reprezentacyjnego spisu powierzchni upraw, reprezentacyjnego badania plonów zbóż oraz szacunków i ekspertyz rzeczoznawców terenowych i centralnych GUS.

W bieżącym roku o wysokości plonowania poszczególnych upraw zdecydowały przede wszystkim niezwykle **korzystne warunki agrometeorologiczne** od siewów i wschodów roślin uprawnych, w tym zwłaszcza zbóż i rzepaku poprzez cały, wydłużony okres wegetacji, okres dojrzewania i zbioru.

Na wysokość zbiorów wpłynęło również **zwiększenie** w stosunku do roku ubiegłego **powierzchni zasiewów** wszystkich gatunków zbóż ozimych, rzepaku i rzepiku oraz strączkowych jadalnych.

Należy również zaznaczyć, że w br. zanotowano **korzystne zmiany w strukturze zasiewów zbóż** – zwiększenie powierzchni uprawy zbóż intensywnych, szczególnie w gospodarstwach o dużym areale uprawy, stosujących właściwą agrotechnikę (kwalifikowany materiał siewny odmian wysoko plonujących, nawożenie, zabiegi ochrony roślin i pielęgnacyjne) pozwalającą na uzyskanie bardzo wysokich plonów.

Nie bez znaczenia w kształtowaniu się finalnych zbiorów ziarna było stwierdzenie

lepszego od ubiegłorocznej zdrowotności plantacji zbóż – mniejsze od ubiegłorocznego występowanie chorób i szkodników na uprawach zbożowych.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory ziarna zbóż i rzepaku, podobnie jak w większości krajów członkowskich UE będą wyższe od bardzo niskich ubiegłorocznych, a także od szacowanych w poprzednich ocenach. W poprzednich ocenach nie uwzględniono założenia skrajnie korzystnych dla produkcji ziarna czynników termiczno-wilgotnościowych.

Warunki agrometeorologiczne w miesiącach letnich spowodowały znaczne wydłużenie okresu nalewania ziarna, wyjątkowo długi czas jego dojrzewania w niezwykle sprzyjających warunkach wilgotnościowych i termicznych, a korzystny przebieg warunków atmosferycznych w okresie żniw umożliwił zminimalizowanie strat występujących podczas sprzętu.

Biorąc pod uwagę aktualną sytuację produkcyjną ocenia się, że zbiory ziarna prawie wszystkich gatunków zbóż będą wyższe o ponad 20% od ubiegłorocznych, natomiast zbiory rzepaku i rzepiku będą prawie dwukrotnie wyższe.

Zbiory ziemniaków (przy zmniejszonym areale uprawy, ale wyższych plonach) szacuje się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznych, natomiast zbiory buraków cukrowych przewiduje się nieco wyższe od uzyskanych w roku ubiegłym.

Szacuje się także, że wyższe od ubiegłorocznych będą zbiory owoców z drzew i upraw jagodowych, jak również zbiory warzyw gruntowych.

Zboża

Według drugiego (przedwynikowego) szacunku **powierzchnia uprawy zbóż ogółem** (zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi łącznie z ziarnem kukurydzy, gryki, prosa i pozostałych zbożowych) wyniosła blisko 8,4 mln ha i była większa od ubiegłorocznej o 2,7%, ale o 4,7% mniejsza od średniej z lat 1996-2000.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 34,6 dt/ha tj. o 20,6% więcej niż w 2003 r., a w porównaniu do średniej z lat 1996-2000 więcej o 21,0%.

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na 29,0 mln t, tj. o blisko 5,6 mln t (o 24,1% więcej niż w 2003 r.) i blisko 3,8 mln t (o 15,3%) więcej od średniej z lat 1996-2000.

Powierzchnię zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na 7,9 mln ha, tj. o 1,8% więcej od zasiewów ubiegłorocznych.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 33,5 dt/ha, tj. o 21,4% więcej niż w 2003 r. i o 18,0% więcej od średniej z lat 1996-2000.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 26,5 mln t,

tj. o 5,1 mln t (o 23,6%) więcej od ubiegłorocznych i o 2,0 mln t (o 8,0%) więcej od średnich zbiorów z lat 1996-2000 w tym:

- pszenicy na 9,5 mln t, tj. o 21,1% więcej niż w 2003 r.,
- żyta na 4,2 mln t, tj. o 33,2% więcej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 3,5 mln t, tj. o 24,1% więcej od ubiegłorocznych,
- owsa na 1,4 mln t, tj. o 20,3% więcej niż w 2003 r.,
- pszenżyta na 3,6 mln t, tj. o 28,9% więcej od uzyskanych w roku ubiegłym,
- zbiory mieszanek zbożowych na 4,3 mln t, tj. więcej od ubiegłorocznych o 17,3%.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2003	2004 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2003=100
Ogółem				
Powierzchnia w mln ha	8,8	8,2	8,4	102,7
Plony z 1 ha w dt	28,6	28,7	34,6	120,6
Zbiory w mln ton	25,2	23,4	29,0	124,1
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w mln ha	8,7	7,8	7,9	101,8
Plony z 1 ha w dt	28,4	27,6	33,5	121,4
Zbiory w mln ton	24,6	21,5	26,5	123,6

a) Przeciętne roczne b) Szacunek drugi (przedwzrostowy).

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy kukurydzy** uprawianej na ziarno wynosi 415 tys. ha, tj. o 16,6% więcej niż w roku ubiegłym (o 325,5% więcej niż średnia z lat 1996-2000).

Plony kukurydzy uprawianej na ziarno szacuje się na 58,6 dt/ha, tj. o 10,8% więcej niż w roku ubiegłym, a **zbiory** na 2,4 mln t, tj. o 29,3% więcej niż w 2003 r.

Rzepak i rzepik

Szacuje się, że **powierzchnia rzepaku i rzepiku** ozimego i jarego łącznie wyniosła 538,2 tys. ha i była większa o ok. 26,3% od ubiegłorocznej.

Plony rzepaku i rzepiku ocenia się na 27,7 dt/ha tj. o 9,1 dt/ha (o 48,9%) więcej niż w 2003 r.

Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na blisko 1,5 mln t, tj. o 88,2% więcej niż w roku ubiegłym.

Tabl. 2. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	1996-2000 ^{a)}	2003	2004 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2003=100
Powierzchnia w tys. ha	409,6	426,3	538,2	126,3
Plony z 1 ha w dt	20,7	18,6	27,7	148,9
Zbiory w tys. t	846,7	793,0	1492,6	188,2

a) Przeciętne roczne b) Szacunek drugi (przedwynikowy).

Ziemniaki

Ocenia się, że **powierzchnia uprawy ziemniaków** zajmuje nieco powyżej 0,7 mln ha i jest mniejsza od ubiegłorocznej o 6,9%.

Niskie temperatury powietrza i gleby utrzymujące się na przeważającym obszarze kraju w okresie wczesnej wiosny wydłużyły wschody ziemniaków. W maju po ciepłym początku miesiąca, przez dalsze 3 tygodnie utrzymywały się dość niskie temperatury, które spowolniły wegetację ziemniaków. Opady deszczu występujące w czerwcu i lipcu korzystnie wpłynęły na stan plantacji ziemniaków. Chłody w czerwcu i lipcu ograniczyły występowanie stonki ziemniaczanej, wolniej rozwijała się zaraza ziemniaka. Układ warunków agrometeorologicznych w sierpniu i w pierwszej dekadzie września na ogół był korzystny dla wegetacji ziemniaków, z wyjątkiem rejonów województw mazowieckiego, łódzkiego i wielkopolskiego, gdzie obserwowano deficyt opadów.

Szacuje się, że **plony ziemniaków** wyniosą 193 dt/ha i będą o 14 dt/ha (o 7,8%) wyższe od ubiegłorocznych.

Zbiory ziemniaków mimo spadku powierzchni ich uprawy ocenia się na 13,7 mln t, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Tabl. 3. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	1996-2000 ^{a)}	2003	2004 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2003=100
Powierzchnia w mln ha	1,3	0,8	0,7	93,1
Plony z 1 ha w dt	183	179	193	107,8
Zbiory w mln t	23,6	13,7	13,7	100,1

a) Przeciętne roczne b) Szacunek przedwynikowy.

Buraki cukrowe

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy buraków cukrowych** w br. wynosi 0,3 mln ha i jest o 2,1% większa od ubiegłorocznej.

Siewy buraków cukrowych generalnie przeprowadzono w II i III dekadzie kwietnia (w niektórych rejonach kraju rozpoczęto siewy w końcu marca). Majowe chłody spowolniły wegetację roślin. W czerwcu i lipcu w wyniku dobrego uwilgotnienia gleby obserwowano szybki przyrost masy liści i korzeni. Ciepły i słoneczny sierpień i pierwsza dekada września sprzyjały gromadzeniu cukru w korzeniach buraków cukrowych.

Zbiory buraków cukrowych szacuje się na ok. 12,0 mln t (więcej od ubiegłorocznych o ponad 2 %).

Siano łąkowe

Warunki wegetacji roślinności łąkowej po zbiorze I pokosu były w br. na ogół dobre. Lipiec był miesiącem dość intensywnego przyrostu biomasy roślinności łąkowej i pastwiskowej zwłaszcza na łąkach, które w I pokosie skoszono wcześniej. Pod koniec lipca i sierpnia słoneczna pogoda sprzyjała koszeniu, suszeniu i magazynowaniu siana. Czynnikiem ograniczającym wyższe plonowanie i uzyskanie dobrej jakości siana z łąk trwałych jest stosunkowo niski i jednostronny poziom nawożenia użytków zielonych.

Wstępnie szacuje się, że plony II pokosu z łąk w przeliczeniu na siano wyniosły 14,0 dt/ha i były o 26,1% wyższe od ubiegłorocznych. Łączną produkcję siana I i II pokosu wstępnie szacuje się na 9,3 mln t tj. o ok. 24,0% więcej od zbiorów ubiegłorocznych I i II pokosu łącznie.

Warzywa gruntowe

Warunki agrometeorologiczne w czasie tegorocznego sezonu wegetacyjnego, były dla warzyw gruntowych na ogół korzystne. Siewy na przeważającym obszarze kraju przebiegały bez zakłóceń. Warunki pogodowe sprzyjały plonowaniu kapusty i warzyw korzeniowych, ale nie były korzystne dla plonowania warzyw ciepłolubnych..

Zwiększenie powierzchni uprawy większości podstawowych gatunków warzyw gruntowych wpłynęło na wysokość produkcji. Szacuje się, że łączne zbiory warzyw gruntowych wyniosą 4,8 mln t i będą o 7,7% wyższe od ubiegłorocznych.

Tabl. 4. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2003	2004 ^{b)}	
	w tys. t			2003=100
Ogółem	5346	4420	4759	107,7
kapusta	1846	1237	1422	115,0
kalafior	248	189	187	98,7
cebula	685	678	763	112,6
marchew jadalna	888	835	892	106,9
buraki ćwikłowe	503	333	357	107,2
ogórki	357	290	248	85,4
pomidory	290	234	207	88,3
pozostałe ^{c)}	529	624	683	109,5

a) Przeciętne roczne b) Szacunek drugi (przedwynikowy) c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Owoce z drzew

Warunki przezimowania, kwitnienia drzew i zawiązywania owoców były na ogół korzystne. Dobrze były także warunki atmosferyczne w czasie dorastania owoców. Opady deszczu występujące w ostatniej dekadzie sierpnia poprawiły stan uwilgotnienia gleby po okresie bezdeszczowej pogody w I i II dekadzie. Przy utrzymujących się korzystnych warunkach pogodowych przewiduje się dalszy przyrost masy owoców, co pozwoli uzyskać wysokie plony odmian zbieranych jesienią.

Szacuje się, że tegoroczne zbiory owoców z drzew będą bardzo wysokie i wyniosą 2,9 mln t, tj. o 1,5% więcej od dużej produkcji roku 2003. Według przedwynikowego szacunku wyższe lub zbliżone do ubiegłorocznych będą zbiory wszystkich gatunków owoców z drzew. Szacuje się, że tegoroczne zbiory jabłek będą na poziomie roku ubiegłego, natomiast produkcję śliwek ocenia się znacznie wyżej od ubiegłorocznej. Bardzo dobrze plonowały w bieżącym roku także czereśnie i wiśnie. Część owoców wiśni nie została zebrana ze względu na niską cenę skupu. Przewiduje się również wzrost produkcji gruszek, które w poprzednim sezonie owocowały słabiej.

Tabl. 5. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2003	2004 ^{b)}	
	w tys. t			2003=100
Ogółem	2134	2876	2918	101,5
jabłonie	1758	2428	2434	100,3
grusze	68	77	83	107,4
śliwy	108	110	125	113,7
wiśnie	145	191	201	105,5
czereśnie	38	44	48	107,8
pozostałe ^{c)}	17	26	27	104,4

a) Przeciętne roczne b) Szacunek drugi (przedwiniowy) c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych szacuje się na 0,5 mln t, tj. o 16,4% więcej od roku ubiegłego. Ocenia się, że bardzo duży wzrost wystąpił w produkcji truskawek (o ok. 38%) w stosunku do klęskowo niskich zbiorów roku ubiegłego. Wysokie plonowanie tego gatunku w bieżącym roku było wynikiem przede wszystkim dobrego kwitnienia i korzystnych warunków atmosferycznych podczas zbiorów oraz związanego z tym wydłużonego okresu owocowania.

Szacuje się również wzrost produkcji malin w stosunku do zbiorów ubiegłorocznych. Wyżej w stosunku do poprzedniego roku oceniana jest także produkcja porzeczek, zwłaszcza porzeczek czarnych oraz aronii i borówki wysokiej.

Tabl. 6. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	1996 - 2000 ^{a)}	2003	2004 ^{b)}	
	w tys. t			2003=100
Ogółem	430	433	504	116,4
truskawki	169	131	181	138,0
maliny	41	43	50	117,0
porzeczki	166	192	203	105,6
agrest	35	20	20	96,9
pozostałe ^{c)}	19	47	50	108,2

a) Przeciętne roczne b) Szacunek drugi (przedwiniowy) c) Aronia, borówka wysoka i inne.